Datoria externă a Republicii Moldova la 31 decembrie 2007

Datoria externă la sfârşitul anului 2007 a constituit 3324.30 mil. USD (tabelul 1).

Tabelul 1. *Datoria externă – prezentare sectorială (mil. USD)*

	Sf. anului 2003	Sf. anului 2004	Sf. anului 2005	Sf. anului 2006	Sf. anului 2007
Sector guvernamental	**808.93**	**699.42**	**657.60**	**718.23**	**765.80**
Pe termen scurt	***70.43***	***20.86***	***36.25***	***0.13***	
Alte angajamente aferente datoriei*	***70.43***	***20.86***	***36.25***	***0.13***	
Arierate	70.43	20.86	36.25	0.13	
Pe termen lung	***738.50***	***678.56***	***621.35***	***718.10***	***765.80***
Obligaţiuni şi alte titluri de angajamente	94.31	31.76	25.40	19.04	12.69
Împrumuturi	644.19	646.80	595.95	699.06	753.11
Autorităţi monetare	**142.05**	**125.94**	**95.44**	**140.96**	**159.36**
Pe termen lung	***142.05***	***125.94***	***95.44***	***140.96***	***159.36***
Împrumuturi	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36
Bănci	**57.59**	**74.37**	**86.71**	**150.77**	**362.37**
Pe termen scurt	***33.17***	***41.55***	***50.95***	***106.78***	***207.24***
Împrumuturi	8.60	2.00			18.45
Valută şi depozite	24.57	39.55	50.95	106.78	178.49
Alte angajamente aferente datoriei*					10.30
Pe termen lung	***24.42***	***32.82***	***35.76***	***43.99***	***155.13***
Împrumuturi	24.42	32.82	35.76	43.99	155.13
Alte sectoare	**707.81**	**774.60**	**955.89**	**1134.45**	**1480.18**
Pe termen scurt	***492.84***	***523.77***	***685.88***	***789.14***	***949.91***
Împrumuturi	0.84	0.13	1.39	8.60	10.79
Credite comerciale	137.67	175.02	338.64	387.41	502.61
Alte angajamente aferente datoriei*	354.33	348.62	345.85	393.13	436.51
Arierate	42.33	52.96	52.72	68.84	89.79
Altele	312.00	295.66	293.13	324.29	346.72
din care datoria pentru resurse energetice	300.02	287.06	288.58	319.74	345.10
Pe termen lung	***214.97***	***250.83***	***270.01***	***345.31***	***530.27***
Împrumuturi	214.97	250.83	270.01	345.31	530.27
Investiţii directe: creditare între companii afiliate	**213.99**	**208.89**	**281.76**	**383.70**	**556.59**
Angajamente faţă de investitorii străini, aferente datoriei	213.99	208.89	281.76	383.70	556.59
Arierate*	27.97	23.43	17.43	22.47	30.16
Altele	186.02	185.46	264.33	361.23	526.43
TOTAL	**1930.37**	**1883.22**	**2077.40**	**2528.11**	**3324.30**

Notă: *datele pentru anii 2005-2006 au fost revizuite*
**corespunde altor pasive din poziţia investiţională internaţională netă*

Angajamentele pe termen scurt au deţinut 35.7 la sută din total (diagrama 1).

Diagrama 1. *Datoria externă pe termene de scadenţă (mil. USD)*

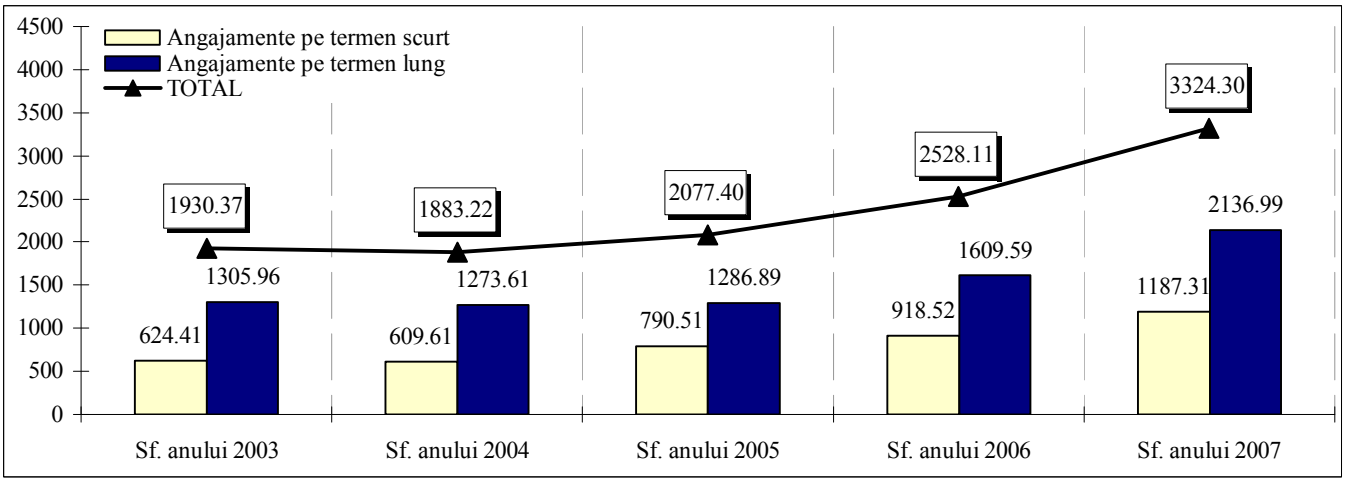

Diagrama 2. *Datoria externă – prezentare sectorială (mil. USD)*

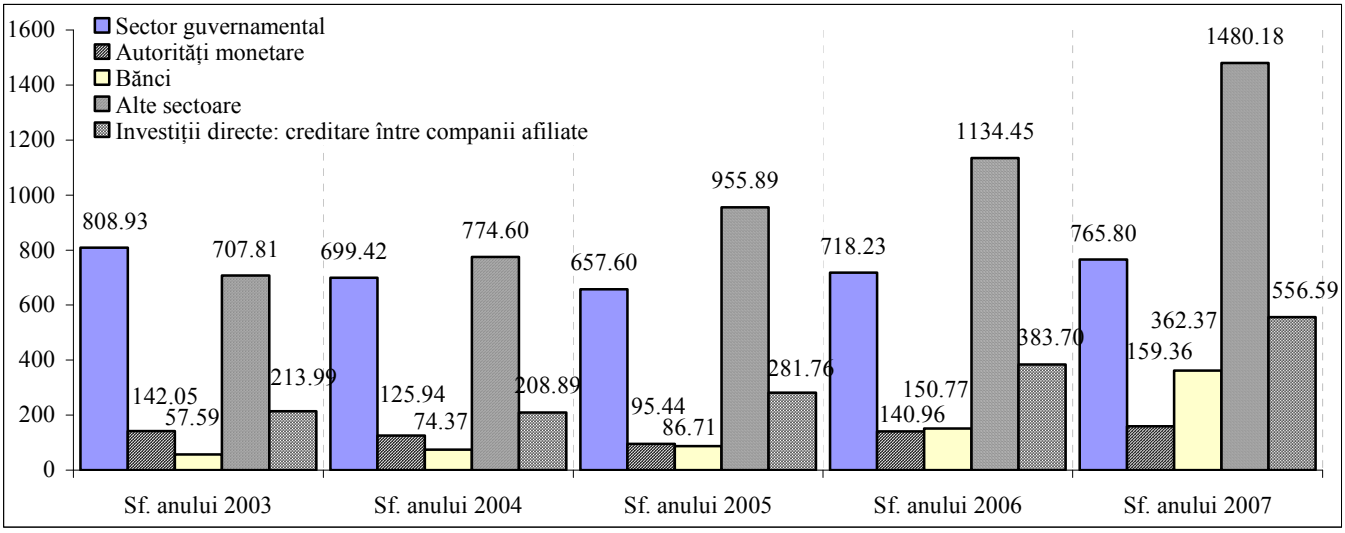

În structura datoriei pe sectoare instituţionale ponderea majoră o deţin agenţii economici din alte sectoare – 44.5 la sută. De menţionat creşterea considerabilă pe parcursul anului 2007 a datoriilor sectorului bancar: de la 150.77 mil. USD până la 362.37 mil. USD, sau de 2.4 ori, ca urmare a valorificării de noi împrumuturi (în cadrul liniilor de credit de la instituţiile financiare internaţionale, cât şi de la băncile afiliate din străinătate (diagrama 2).

Tabelul 2. *Datoria externă publică, public garantată şi datoria privată negarantată*

(milioane USD)

	Sf. anului 2003	Sf. anului 2004	Sf. anului 2005	Sf. anului 2006	Sf. anului 2007
Datoria publică şi public garantată	**1008.90**	**879.75**	**773.73**	**876.36**	**938.63**
Pe termen scurt	***77.35***	***30.48***	***36.25***	***0.13***	
Alte angajamente aferente datoriei*	77.35	30.48	36.25	0.13	
Arierate (principal şi dobîndă)	77.35	30.48	36.25	0.13	
Pe termen lung	***923.73***	***841.17***	***737.48***	***876.23***	***938.63***
Obligaţiuni şi alte titluri de angajamente	94.31	31.76	25.40	19.04	12.69
Împrumuturi	829.42	809.41	712.08	857.19	925.94
Investiţii directe: creditare între companii afiliate	***7.82***	***8.10***			
Angajamente faţă de investitorii străini, aferente datoriei	7.82	8.10			
Arierate		8.10			
Altele	7.82				
Datoria privată negarantată	**921.47**	**1003.47**	**1303.67**	**1651.75**	**2385.67**
Pe termen scurt	***519.09***	***555.70***	***736.83***	***895.92***	***1157.15***
Împrumuturi	9.44	2.13	1.39	8.60	29.24
Valută şi depozite	24.57	39.55	50.95	106.78	178.49
Credite comerciale	137.67	175.02	338.64	387.41	502.61
Alte angajamente aferente datoriei*	347.41	339.00	345.85	393.13	446.81
Arierate (principal şi dobîndă)	35.41	43.34	52.72	68.84	89.79
Altele	312.00	295.66	293.13	324.29	357.02
Pe termen lung	***196.21***	***246.98***	***285.08***	***372.13***	***671.93***
Împrumuturi	196.21	246.98	285.08	372.13	671.93
Investiţii directe: creditare între companii afiliate	***206.17***	***200.79***	***281.76***	***383.70***	***556.59***
Angajamente faţă de investitorii străini, aferente datoriei	206.17	200.79	281.76	383.70	556.59
Arierate*	27.97	15.33	17.43	22.47	30.16
Altele	178.20	185.46	264.33	361.23	526.43
Total	**1930.37**	**1883.22**	**2077.40**	**2528.11**	**3324.30**

**corespunde altor pasive din poziţia investiţională internaţională netă*

Datoria externă publică şi public garantată pe parcursul anului 2007 s-a majorat de la 876.36 mil. USD de la sfârşitul 2006 până la 938.63 mil. USD (tabelul 2).

Datoria externă privată negarantată a constituit 2385.67 mil. USD, majorându-se cu 44.4 la sută.

Structura datoriei externe pe tipuri de angajamente relevă în continuare preponderenţa împrumuturilor (48.9 la sută) în total datorie (diagrama 3).

Diagrama 3. *Structura datoriei externe pe tipuri de angajamente*

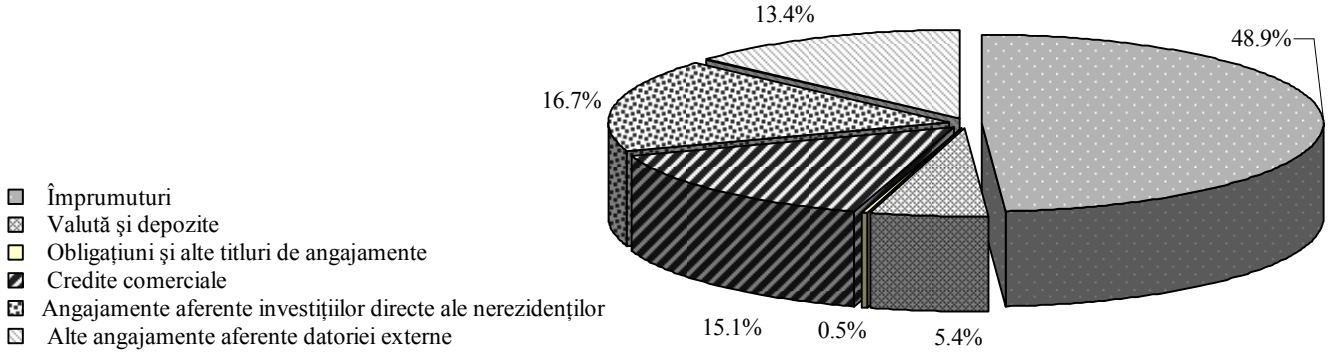

Angajamentele externe sub formă de împrumuturi şi titluri de valoare sunt repartizate astfel: 58.9 la sută – datoria privată, 39.7 la sută – datoria publică, şi 1.4 la sută – cea public garantată.

Tabelul 3. *Împrumuturi şi titluri de angajamente externe* – prezentare sectorială*

(milioane USD)

	Sf. anului 2003	Sf. anului 2004	Sf. anului 2005	Sf. anului 2006	Sf. anului 2007
Autorităţi monetare	**142.05**	**125.94**	**95.44**	**140.96**	**159.36**
Împrumuturi (de la FMI)	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36
Datoria guvernamentală directă	**780.45**	**671.23**	**633.90**	**698.40**	**747.22**
Împrumuturi	617.62	621.28	575.43	679.36	734.53
Arierate la împrumuturi	14.63	18.19	33.07		
Titluri de angajamente	94.31	31.76	25.40	19.04	12.69
Arierate la titluri de angajamente	53.89				
Datoria privată garantată de guvern **	**86.40**	**82.58**	**44.39**	**37.00**	**32.05**
Bănci	0.80				
Împrumuturi	0.80				
Alte sectoare	85.60	82.58	44.39	37.00	32.05
Împrumuturi	76.77	62.19	41.21	36.87	32.05
Arierate la împrumuturi	8.83	20.39	3.18	0.13	
Datoria privată negarantată de guvern	**447.23**	**493.24**	**620.95**	**833.27**	**1347.55**
Bănci	32.22	34.82	35.76	43.99	173.58
Împrumuturi	32.22	34.82	35.76	43.99	173.58
Alte sectoare	415.01	458.42	585.19	789.28	1173.97
Împrumuturi	351.63	399.75	515.03	697.97	1054.01
Arierate la împrumuturi	63.38	58.67	70.16	91.31	119.96
TOTAL	**1456.13**	**1372.99**	**1394.68**	**1709.63**	**2286.18**

**inclusiv arieratele la principal şi dobândă*

***creditele sub garanţia guvernului, serviciul cărora a fost efectuat atât de agenţii economici din sectorul privat, cât şi de guvern*

Organismele internaţionale continuă să rămână principalul creditor al Republicii Moldova (32.5 la sută din totalul împrumuturilor), dar în anul 2007 se atestă o creştere

semnificativă a datoriilor sectorului privat, negarantate de guvern (cu 61.7 la sută), de la alţi creditori (tabelul 4).

Tabelul 4. *Împrumuturi şi titluri de angajamente externe – specificarea creditorilor**

(milioane USD)

	Sf. anului 2003	Sf. anului 2004	Sf. anului 2005	Sf. anului 2006	Sf. anului 2007
Autorităţi monetare	**142.05**	**125.94**	**95.44**	**140.96**	**159.36**
FMI	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36
Datoria guvernamentală directă	**780.45**	**671.23**	**633.90**	**698.40**	**747.22**
Organisme internaţionale	***405.01***	***413.27***	***387.78***	***412.65***	***461.65***
BIRD şi AID	364.74	385.76	370.57	393.37	434.49
BERD	7.32	6.35	5.38	4.41	3.44
UE	27.50	13.61	3.55		
FIDA	5.45	7.55	8.28	12.24	19.31
CEB				2.63	4.41
Relaţii bilaterale	***217.00***	***226.20***	***220.72***	***266.71***	***272.88***
SUA	58.10	58.10	58.10	56.99	56.74
Japonia	25.96	27.31	24.06	22.26	22.51
Rusia	95.02	98.30	98.30	137.31	135.84
altele	37.92	42.49	40.26	50.15	57.79
Alţi creditori	***10.24***				
Titluri de angajamente	***148.20***	***31.76***	***25.40***	***19.04***	***12.69***
Datoria privată garantată de guvern**	**86.40**	**82.58**	**44.39**	**37.00**	**32.05**
Organisme internaţionale	*60.86*	*54.69*	*20.88*	*17.30*	*13.46*
BERD	*60.86*	*54.69*	*20.88*	*17.30*	*13.46*
Alţi creditori	***25.54***	***27.89***	***23.51***	***19.70***	***18.59***
Datoria privată negarantată de guvern	**447.23**	**493.24**	**620.95**	**833.27**	**1347.55**
Organisme internaţionale	78.26	91.17	82.25	85.25	108.83
Alţi creditori	368.97	402.07	538.70	748.02	1238.72
TOTAL	**1456.13**	**1372.99**	**1394.68**	**1709.63**	**2286.18**

**inclusiv arieratele la principal şi dobândă*
*** creditele sub garanţia guvernului, serviciul cărora a fost efectuat atât de agenţii economici din sectorul privat, cât şi de guvern*

Pe parcursul anului 2007 BNM a primit de la FMI 33.27 mil. USD, rambursând 22.05 mil. USD (tabelul 5).

Sectorul guvernamental a beneficiat de 47.34 mil. USD din creditele contractate anterior. Plăţile reale de principal la împrumuturi şi titluri de valoare s-au cifrat la 35.96 mil. USD.

Stocul angajamentelor agenţilor economici sub garanţia guvernului către sfârşitul anului 2007 s-a diminuat cu 13.3 la sută, comparativ cu sfârşitul anului 2006. Credite noi sub garanţia guvernului nu au fost contractate, iar plăţile reale de principal au constituit 4.83 mil. USD.

Sectorul privat a beneficiat de noi împrumuturi în sumă de 671.07 mil. USD, din care 161.43 mil. USD au fost contractate de băncile comerciale, restul – de agenţii economici din alte sectoare, plăţile reale de principal însumând 198.14 mil. USD.

Astfel, angajamentele externe sub formă de împrumuturi şi titluri de valoare, inclusiv arieratele la ele, s-au majorat pe parcursul perioadei de raportare până la 2286.18 mil. USD: în urma intrărilor nete – cu 490.70 mil. USD, acumulărilor nete ale arieratelor la dobândă – cu 5.71 mil. USD, influenţei fluctuaţiei cursului de schimb al dolarului SUA faţă de alte valute – cu 69.39 mil. USD, precum şi a altor ajustări – cu 10.75 mil. USD (tabelul 5).

Tabelul 5. *Împrumuturi şi titluri de angajamente externe – detalii complementare**

(milioane USD)

	Stoc la sf. anului 2006	Trageri**	Plăţi reale de principal	Acumulări de arierate la dobândă	Alte ajustări	Fluctuaţia ratei de schimb	Stoc la sf. anului 2007
Împrumuturi de la FMI	**140.96**	**33.27**	**-22.05**			**7.18**	**159.36**
Datoria guvernamentală directă	**698.40**	**47.34**	**-35.96**		**13.06**	**24.38**	**747.22**
credite multilaterale	*412.65*	*46.55*	*-16.87*			*19.32*	*461.65*
credite bilaterale	*266.71*	*0.79*	*-12.74*		*13.06*	*5.06*	*272.88*
obligaţiuni de stat pe termen lung	*19.04*		*-6.35*				*12.69*
Datoria garantată de guvern	**37.00**		**-4.83**	**-0.04**	**-2.31**	**2.23**	**32.05**
credite multilaterale	*17.30*		*-3.94*	*-0.04*		*0.14*	*13.46*
de la alţi creditori	*19.70*		*-0.89*		*-2.31*	*2.09*	*18.59*
Datoria negarantată de guvern	**833.27**	**671.07**	**-198.14**	**5.75**		**35.60**	**1347.55**
credite multilaterale	*85.25*	*42.43*	*-21.94*			*3.09*	*108.83*
de la alţi creditori	*748.02*	*628.64*	*-176.20*	*5.75*		*32.51*	*1238.72*
Total	**1709.63**	**751.68**	**-260.98**	**5.71**	**10.75**	**69.39**	**2286.18**

**inclusiv arieratele la principal şi dobândă*
***fără sumele reclasificate şi reeşalonate*

Indicatorii ce relevă gradul de îndatorare a ţării sunt prezentaţi în tabelul 6.

Tabelul 6. *Indicatorii ce vizează datoria externă a Republicii Moldova*

	UM	2003	2004	2005	2006	2007
Datoria externă la sfârşit de an	mil. USD	1930.37	1883.22	2077.40	2528.11	3324.30
Export de bunuri şi servicii	mil. USD	1055.02	1326.15	1503.52	1547.310	2018.180
Datoria externă sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente	mil. USD	1456.13	1372.99	1394.68	1709.63	2286.18
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (conform orarului)	mil. USD	129.62	111.48	99.65	123.76	82.48
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (plăţi efective)	mil. USD	89.40	136.26	87.36	98.16	82.62
Serviciul datoriei externe guvernamentale** (plăţi efective)	mil. USD	52.44	103.53	52.41	66.45	53.16
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (conform orarului)/export de bunuri şi servicii	%	12.3	8.4	6.6	8.0	4.1
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (plăţi efective)/export de bunuri şi servicii	%	8.5	10.3	5.8	6.3	4.1

**inclusiv serviciul împrumuturilor sub garanţia guvernului*
***inclusiv serviciul împrumuturilor sub garanţia guvernului efectuat de guvern*